

Niektóre niepokojące objawy mogące wskazywać na stosowanie przemocy wobec dziecka

„Brak oznak i objawów stosowania przemocy nie oznacza, że dziecko nie doświadcza krzywdzenia. W niektórych przypadkach przemoc nie pozostawia widocznego śladu. Obecność niektórych oznak i symptomów nie musi być dowodem na to, że doszło do przemocy wobec dziecka. Należy je traktować jako podstawę do rozważenia, czy dziecko nie jest krzywdzone. Jednocześnie istnieją objawy, które w wysokim stopniu uprawdopodobniają, że powstały w wyniku stosowania przemocy” (cyt. Standardy ochrony dzieci w jednostkach medycznych – autor Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę)

Niepokojące objawy to m.in.:

- Widoczne obrażenia ciała dziecka; w tym rany, liczne siniaki, oparzenia itp.
- Niewiarygodne wyjaśnienia obrażeń przez dziecko lub opiekuna/rodzica;
- Dziecko jest brudne, ma brudne ubrania, nieprzyjemnie pachnie;
- Dziecko ma wyraźne pogorszenie wyników w nauce, często jest nieobecne w szkole lub przedszkolu;
- Dziecko nie otrzymuje regularnych posiłków, jest głodne, kradnie posiłki;
- Dziecko nie otrzymuje odpowiedniej opieki medycznej (wizyty u lekarza, leki itp.) lub pielęgnacyjnej; Niewytłumaczalna zwłoka opiekunów w zgłoszeniu się do lekarza;
- Dziecko przebywa poza domem w późnych godzinach lub rodzic/opiekun nie interesuje się gdzie przebywa jego dziecko;
- Wyraźna zmiana w zachowaniu dziecka, którą trudno wyjaśnić stanem zdrowia czy okolicznościami;
- Dziecko jest wychudzone, osłabione;
- Ubiór dziecka jest nieadekwatny do pory roku lub pogody lub nieadekwatne do pogody zakrywanie ciała przez dziecko;
- Niechęć dziecka do rozbierania się, przebierania;
- Dziecko boi się rodzica/ opiekuna, boi się powrotu do domu lub boi się kontaktu, odwiedzin danej osoby;
- Dziecko gwałtownie uchyla się przed dotykiem innej osoby;
- Dolegliwości psychosomatyczne – np. bóle głowy, brzucha, nudności;
- Dziecko ma wyraźne inne zachowanie w obecności rodzica/opiekuna niż w obecności innych osób;
- Moczenie, moczenie nocne, zanieczyszczanie kałem;
- Dziecko boi się ciemności/ zamkniętych pomieszczeń;
- Problemy ze snem, koszmary, lęk przed zasypianiem;
- Nieadekwatne do wieku zainteresowanie seksem;
- Otarcia, bolesność w okolicach narządów płciowych czy odbytu;
- Ucieczki z domu lub samookaleczania się czy nadużywanie substancji psychoaktywnych;
- Poniżanie dziecka, szturchanie itp, krzyczenie na dziecko,
- Zaburzenia pamięci i koncentracji uwagi dziecka,
- Zachowania destrukcyjne lub autodestrukcyjne,
- Nadmierna agresywność lub nadmierna apatia, depresja i stany lękowe, tiki, zaburzenia mowy,
- Nadmierne podporządkowanie się poleceniom dorosłych.